

Lietuvius

The Lithuanian, Semi-Weekly Newspaper.
Authorized by EUCOM/HQ Civil Affairs Division.
Authorization No. UNDP 203 * Publisher: Al. Laikūnas, (13 b) Memmingen, Postfach 2 * Circulation: 9.000 * Printer: Dietrich & Schuster, Memmingen, Schranneplatz 6.
Atsak. redaktorius-leidėjas A. Laikūnas, vyr. redaktorius V. Meškauskas, redaktorius J. P. Paluckaitis. Redakcijos ir Administracijos adresas: (13b) Memmingen, Postfach 2, Tel. 2577.
Laukraštis eina dukart savaitėje. Paskiro Nr. kaina 0,40 DM. Prenumeratos kaina Vokietijoje 3,— DM, užsakant užsieniu 4,— DM mėnesiui.

Nr. 2)

1949. X. 1.

Liūdnos perspektyvos

Paryžius (m). Artimas užsienio reikalų ministerijai „Le Monde“, svarstydamas susidariusią padėtį, sovietam patyrus atominės bombos paslaptį, rašo:

„Jei abi priešiškos valstybės negalės susitarti ir suvaldyti baimės slautuli, kuris dabar diktuoja grynimosi politiką, tai susilauksime neregėtų ginklavimosi lenktynių, o taip pat jokio skrupulo nepažįstančių varžybų dėl urano klotų bei pastangų dar basesniem už atominę bombą ginklam sukurti. Po to tereikės tik incidento, kad pradėjus visuotinį pasaulio gaisrą.“

Nauja konferencija atominiais klausimais
New Yorkas. (dpa). Amerikiečių spaudos pranešimais, „penki didieji“ ir Kanada ketvirtadienį susirinko aštuntojo slapto posėdžio atominiais klausimais. Šis posėdis yra pirmasis po sovietinės eksplozijos paskelbimo. Sešių valstybių pasitarimai prasidėjo praėjus mėnesį. Jie vykdomi pagal JT Paryžiaus posėdžio nutarimą, kuriuo visos šešios valstybės buvo pareikalautos susitarti atominės energijos kontrolės klausimu.

Kaip „New York Times“ iš atitinkamų amerikinių sluogsnų patiria, praėjus savaitę Višinsko paskelbtai siūlymai uždrausti atominis ginklus Jungtinėms Valstybėms nėra priimtini, nes, amerikiečių nuomone, jie negarantuoja griežtos kontrolės (JAV kongreso atominės komisijos pirm. MacMahono pareiškimu, sovietai tik pakartoję jau treji metai kaišiojamą apgaulingą pasiūlymą, kurio vertė nesanti nė kiek didesnė, negu 30 sulaužytų sutarčių). Iš kitos pusės, AP žinios, gerai informuoti diplomatai vienu metu išsitarė, kad rusai savo pažiuos ir anksčiau paskelbtus JAV pasiūlymus atominės energijos kontrolės klausimu nėra pakeitę. Įvairūs užsienio diplomatai yra įsitikinę, kad rusai tarptautinės energijos kontrolės planą vis tebe laiką savo tautinio suverenumo pažeidimu.

Trumaną ragina susitikti su Stalinu
Washingtonas. (FR). Kai kurie JAV senatoriai ir reprezentantų rūmų atstovai pareiškia norą, kad Trumanas turėtų ban-

Johnsonas inspektuoja lėktuvnešius

Norfolkas (Virginia). JAV krašto apsaugos ministeris Louisas Johnsonas, lydimas visos eilės kariuomenės ir laivyno specialistų inspektavo čia esančius lėktuvnešius, su kuriais laivynas, jei bus reikalo, ištrauktų į atominę karą. Kaip žinome, Johnsonas iki šiol buvo linkęs lėktuvnešių sąskaiton statyti tolimojo skridimo bombonešius B-36; tik pradėjęs eiti pareigas jis įsakė sustabdyti milžiniško lėktuvnešio statybą. Laivynas dabar stengiasi įtikinti ministrą, kad lėktuvnešiai toli gražu neprarado savo prasmės.

Svedijos nuomonė
Stockholmas (AFP). Svedijos ministeris pirmininkas Erlanderis pareiškė: „Žinia apie atominę sprogimą Sovietų Sąjungoje mus nenustebino. Jau pirmųjų atominė bombų sprogimo metu mūsų specialistai apskaičiavo, kad nepraeis nė penki metai, iki kita didžioji valstybė pradės disponuoti šiuo nauju energijos šaltiniu. Todėl toji žinia negali pakeisti mūsų elgsenos.“

Oficialūs kaltinimai Sovietų Sąjungai

Flushing Meadows. (NZ). Jau pirmoji diena po bendrųjų debatų JT plenumo buvo gausi reikšmingais įvykiais. Antradienį: 1. Kinija įteikė oficialų kaltinimą prieš Sovietų Sąjungą. Dr. Tingfuciangas notoje konstatavo: „Vadovaudamasis savo vyriausybės instrukcijomis, turiu garbę prašyti į darbotvarkę papildomai įtraukti tokią punktą: Grasinamas Kinijos politinei nepriklausomybei ir teritoriniui integralumui bei taikai Tolimuosiuose Rytuose, susijęs su rusų-kinų draugiškumo sutarties ir JT chartos pažeidimu iš sovietų pusės.“ (Vienas D. Britanijos, kurios laikysena tokio Kinijos žingsnio atžvilgiu dar neaiški, atstovas pareiškė, kad Kinijos kaltinimų teisingumo negalima nuneigti.) 2. Korėjos respublika, kuri, nebūdama JT nariu, negali tiesiog kreiptis į JT, Washingtone paskelbė oficialią notą, kurioje Sovietų Sąjungai kaltinama, kad ji skatinanti ir remianti beveik kasdieną įvykstančius ginkluotų komunistų įsiveržimus iš šiaur. Korėjos. 3. JAV paskelbė, kad jos remsiančios Jugoslavijos kandidatūrą artėjančiuose rinkimuose į Saugumo Tarybą. Kadangi panašius pažadus paskelbė ir 20 Lotynų Amerikos valstybių, kadangi JAV deklaracija paskatinanti ir eilę kitų valstybių pasekti jos pavyzdžiu - Jugoslavijai vieta Saugumo Taryboje yra kaip ir garantuota. (Tai bū-

dyti susitikti su Stalinu ir susitarti dėl tarptautinės atominė ginklų kontrolės.

Londonas. (AP). 40 britų Žemųjų Rūmų narių vienoje rezolucijoje pareikalavo prez. Trumaną, kad jis, susitikęs su premjeru Stalinu ir baigtų atominio ginklavimosi lenktynes. D. Britanijos min. pirm. Attlee pavedama šiam susitikimui paruošti dirvą.

Atominės bombos Anglijoje
Iš patikimų šaltinių Washigtone patiriama, kad JAV numatančios atominės bombas išandeliuoti Anglijoje. Tokios rūšies pasiūlymus kongresas iki sovietinės eksplozijos paskelbimo vis atmetinėjo. Jei šis planas būtų įgyvendintas, Britanija ne vien tik savo sandėliuose laikytų atominės bombas su reikalingais priedais, bet ir išlaikytų atitinkamą specialistų bei lakūnų personalą, kad bombos visą laiką būtų paruoštos būkleje.

JAV kongreso atominės komisijos pirmininkas MacMahonas pareiškė, kad komisija pradėsiantis derybas su atominės energijos komisija dėl galimybės padidinti atominė bombų produkciją padidinti, o kongresas bus prašomas skirti daugiau pinigų atominiam apsiginklavimui.

Rusų atominė bomba: tiesa ar blefas?

Zürichas (SDZ). „Neue Züricher Nachrichten“ pirmadienio numeryje paskelbė sensacingą savo specialaus korespondento pranešimą, kuriame išvedžiojama, kad už Trumano pareiškimo apie atominę sprogimą Rusijoje slypinti didelės rusų atominė tyrinėjimų katastrofa. Korespondentas rašo: Jei JAV vyriausybė būtų tikrai gavusi žinių, kad Sovietų Sąjunga tikrai galinti atominės bombas gaminti - šias informacijas ji būtų nutylėjusi, kaip griežtą karinę paslaptį. Prezidento pareiškimas turis kitą pagrindą. Apie šio pareiškimo užkulis laukraščio specialus korespondentas aiškina:

„Šių metų pradžioje atsitiko istorinės reikšmės įvykis. Rusai tikėjosi, kad milžiniška katastrofa, įvykusi rusų atominiam mieste (žiūr. LIETUVIO 4-10 Nr.), jie galėsia bent ilgesnį laiką nuslėpti. Iki bandė pasaulio dėmesį nukreipti kitur, staiga pasidarydami nuolaidūs ne tik Berlyno klausimui, bet ir iš viso sukaibamesni. Oficialiai buvo kalbama apie generalisimo Stalino „norą pasiekti taiką“. Tačiau šioji elastingesnė rusų politika turėjo daug svarbesnį pagrindą: sovietų atominio miesto katastrofą. Šis hermetiškas uždaras sovietų atominis miestas išlėkė į orą, palaidodamas visus jame dirbusius mokslininkus (rusus ir nerusus) bei darbininkus. Sovietų Sąjungai atominė tyrinėjimų srityje buvo pavykę pasiekti atominės bombos paslaptį. Eksplozijos metu ši paslaptis dingo, lyg dainininko balsas, kurio jau nebegalima pakartoti. Taigi, prez. Trumano pareiškimas ir reiška, kad sovietai jau nebeturį atominės bombos paslapties, kad jiems iki atominės bombos pagaminimo šandien yra žymiai toliau, negu bet kada. Dar būtų per anksti paskelbti, dėl ko toji eksplozija įvyko. Tačiau žmonija šio istorinio įvykio

ty pirmas kartas, kada į Saugumo Tarybą 2 metams patektų Maskvai neištikima slavų valstybė. Laukiama aštrios sovietų reakcijos.) Amerikiečių delegacija savo pareiškime pabrėžė, kad ji, pasirinkdama vieną iš dviejų kandidatų (Jugoslaviją ir sovietų pasiūlytą Čekoslovakiją), numatanti balsuoti už Jugoslaviją todėl, kad ši greičiausiai veiksianti savarankiškai. JAV delegacijai apsiprėsti, be abejo, padėjo ir pirmadienį pasakojoti Jugoslavijos delegato Kardeljo kalba. D. Britanijos delegacija pareiškė, kad ji balsuosianti už Čekoslovakijos priėmimą į Saug. Tarybą. Graikija gi balsuos palaikys Jugoslavijos kandidatūrą. Trylika sunkių problemų Abiejų JT politinių komisijų darbotvarkėse yra numatyti šie klausimai: Politinė Komisija: Graikija; Italijos kolonijos; sovietų „taikos pasiūlymas“; Palestina; Indonezija; Saugumo Tarybos pranešimas. Nepaprastoji Politinė Komisija: Korėja; žmogaus teisių sulaužymas Rumunijoje; Bulgarijoje ir Vengrijoje; „Mažoji plenumo“ pranešimas; JT apsaugos daliniai; naujų narių priėmimas; atominės energijos kontrolė; atominė ginklų uždraudimas ir didžiųjų valstybių ginkluotųjų pajėgų sumažinimas vienu trečdaliu.

Paskutinę valandą

* 4 užsienio reikalų ministrai ir ketvirtadienį negalėjo susitarti dėl Austrijos valstybės sutarties. Pasitarimas, kuris buvo privatus pobūdžio, užtruko 5 valandas. Ministeriai tuo pačiu klausimu dar tarsis antradienį.

* JAV krašto apsaugos ministerijos informatorius pranešė, kad netrukus bus išsiųstos pirmosios ginklų siuntos drauginėm JAV valstybėm, pagal kongreso priimtą prezidento Trumano ginklų teikimo programą. 50% ginklų bus visai nauji iš įmonių, 30% iš JAV kariuomenės atsargų ir 20% iš atliekamos karo medžiagos.

* JT politinė komisija vienu balsu nutarė paskirti naują Balkanų taikinimo komisiją. Jos pirmininku išrinktas visuotinio susirinkimo pirmininkas Filipinų delegatas Romulas. Tai pirmas atsitikimas, kad politinė komisija padarytų savo nutarimą vienu balsu. Anksčiau veikusi Balkanų taikinimo komisija 1948 m. buvo pakeista JT stebėtojų komisija.

* United Press praneša apie didesnio masto susirėmimus tarp MVD kariuomenės ir ukrainiečių partizanų Karpatuose. Ten esą susitelkę apie 10.000 buv. Vlasavo armijos karių.

dėka išvaduota iš didžiausio pavojaus. Šią gilią paslaptį siek tiek paaiškina ir paskutinieji įvykiai pačioje Sovietų Sąjungoje, ją paaiškina ir sovietų užs. reik. ministerio Višinsko kalba.“

Jugoslavija išvijo Vengrijos pasiuntinybės tarnautojus

Vengrijos vyriausybė per 24 val. išvijo 10 Jugoslavijos pasiuntinybės tarnautojų iš Budapešto, rytojau dieną panašų priemonių atsikėrydama ėmėsi ir Jugoslavija: ji įsakė 9 Vengrijos pasiuntinybės nariams taip pat per 24 val. išvykti iš Jugoslavijos.

Sovietai atsisakė nuo draugingumo sutarties su Jugoslavija

Maskva (BBC). Sovietų Sąjungos užs. reik. viceministeris Gromyko įteikė Jugoslavijos charge d'affaires Maskvoje notą, kurioje pranešama, kad Sovietų Sąjunga atsisakanti nuo 1945 m. sudarytos draugingumo sutarties su Jugoslavija. Notoje nurodoma, kad Jugoslavijos vyriausybė gavusi iš užsienio instrukcijų veikti prieš sovietų interesus, todėl sovietai laiką draugingumo sutartį sulaužyta. Įrodymų suteikusi Rajko byla.

Iškomas Čekoslovakijos Rajkas

Praha. (UP). Žiniomis iš patikimų šaltinių, Čekoslovakijos policija pastarosiomis dienomis areštavo eilę vadovujančių komunistų. Areštų priežastis buvusi Königgrätze rastas didelis ginklų sandėlis. Daugumas areštuotųjų esą vadovaują Königgrätze administracijos asmenys, toliau du policijos karininkai ir komunistų partijos valdininkai Prahoje. Gerai informuotose sluogsnuose laukiama, kad Čekoslovakijoje netrukus prasidėsianti parodinė byla, panaši į Budapešte įvykdytą Rajko bylą. Tik ligi šiol nesą žinoma, kam šioje byloje teksis svarbiausias vaidmuo.

„Die Tat“ ta proga pastebi: Byla palies grupę tarptautinių kominformo agentų, glaudžiai bendradarbiavusių su vengrais, jų tarpe su neseniai nuteistuoju kadru viršininku Szonyai. Įdomiausias šios grupės figūros yra Dr. Pavlikas ir redaktorius Feigelis, kurie liepos pradžioje iš Prahos dingo. Dr. Pavlikas buvo didelių kelionių biuro direktorius - ėjo pareigas kurios satelitinėse valstybėse patikimos tik svarbiems tarptautiniams agentams. Pavliko sesuo, dirbusi Budapešto radijone, buvo areštuota anksčiau už jį patį, kai buvo likviduojamas Rajko bendradarbių ir draugų būrys. Redaktorius Feigelis ilgą laiką dirbo Prahos propagandos ministerijos Paryžiaus skyriuje, kuris taip pat yra užmaskuotas kominformo aparato padalinys; ten jis artimai bendradarbiavo su buv. kominformo agentu Ispanijoje ir įvairių Maskvos mokyklų auklėtinu Artūru Londonu, kuris po trumpo darbo tės Šveicarijoje grįžo į Prahą užimti užs. reik. min. pavaduotojo postą, kad iš čia galėtų sekti visa Čekoslovakijos diplomatinę korpa. Londonui Feigelio-Pavliko byloje teks didelis vaidmuo. Tačiau, atrodo, ligi šiol dar nėra MVD nusprendusi, ar jis joje turės pasirodyti kaltintuoju ar kaltinamuoju; tai priklausys nuo to, kuriame vaidmenyje jo tarnyba bus naudingesnė.

Viena D-Markė - 23,8 centai

AUKŠTIEJI KOMISARAI POSĖDŽIAVO BE PERTRAUKOS 18 VALANDŲ - UŽ KULISŲ: ANGLIŲ KAINOS - VOKIEČIAI NENORI SUTIKTI - SCHUMACHERIS: DIKTATAS SVETIMŲ INTERESŲ NAUDAI - NAUJI PASITARIMAI

Bonna (m). Trys Aukštieji Komisarai Johnas J. McCloy, Sir Brianas Robertsonas ir André Francois Poncet, grįžus McCloy iš Paryžiaus, antradienį pradėjo tartis ir posėdžiavo, tik trumpai išsiskirstydami pavalgyti, iki trečiadienio 6 valandos ryto. Jie po keletą kartų skambino į Londoną, Paryžių ir Washingtoną. Po posėdžio Robertsonas pareiškė laukiantiems korespondentams: „Jūs turėsite sunkią naktį, bet ir mums nebuvo lengva.“ Komisarų 18 val. darbo rezultatai išdėstyti sekančiame komunikate:

1. Sąjungininkų Aukštoji Komisija neprieštarauja nustatyti D-markės santykiui su doleriu kaip 1 prieš 0,238;

2. Aukštoji komisija konstatuoja, kad neturi būti griebiamasi jokių dumpingo ir diskriminuojančių prekybinių priemonių, o taip pat neturi būti pakenčiamos jokios subsidijos;

3. Per septynias dienas turi būti griebtasi priemonių, kad nebūtų pakenkta anglis importuojantiems kraštams, o tai gali būti pasiekta tokiais būdais:

a) išlaikant tą pačią kainą D-markėmis kaip ir prieš nuvertinimą, arba

b) išlyginti eksporto ir vidaus anglų kainas tokiu būdu, kad skirtumas tarp tų kainų nebūtų didesnis, kaip prieš dabartinį nuvertinimą.

Paprastais žodžiais išsireiškus, tai reiška, kad viena markė prilyginama 23,8 JAV centams (buvo - 30 c.) ir tas nuvertinimas prancūzų pagedavimu yra susietas su vokiečių anglų kainomis, nes Prancūzija anglis importuoja iš Vokietijos. Jos ir iš dalies britų pagedavimu, vokiečių markė buvo nuvertinta tik 20% (svaras - 31%), kad vokiečių plieno gaminių nesudarytų konkurencijos. Kau... konkurencijos išvengus, griežtai įsakyta pra-

BBC dipl. korespondentas mano, kad tai esąs dar vienas žingsnis nerūky kare prieš Jugoslaviją, tačiau sovietai bent šiuo metu nesigriebsis karo priemonių.

„Sovietai barškina kardu“

Belgradas (dpa). Praėjus antradienį pakaktoje kalboje marš. Titas pakaltino Sovietų vadovybę, kad ši „barškina kardu“ Jugoslavijos sienas“, o Rumunijoje ir Vengrijoje ji kasanti apkasus.

Prisiminęs Jugoslavijos politiką Jungt. Tautų atžvilgiu, Titas pareiškė: „Mes visada laikėmės principų ir elgėmės korektiškai“. Jugoslavija visuomet balsavusi už Sov. Sąjungą, kada šios nuomonė rėmusi taip pat „principais“.

Budapešto bylą prieš Rajką ir jo bendrininkus Titas pavadino „grynų blefų“. Tos bylos prasmė buvusi sukompromituoti Jugoslavijos vyriausybę, o jos narius pavaiduoti taikai grasinančiais intrigantais. Toji byla, be to, buvusi suvaidinta tam, kad įbauginis visus komunistus, kurie ateityje dar galėtų pasirodyti „neklusniais“. Tada jie būsiu tuo pačiu būdu paskelbti JAV, D. Britanijos, gestapo ir, jeigu būtų reikalinga, net Abisinijos agentais.

* D. Britanijos žem. rūmai 342 balsais prieš 5 pareiškė vyriausybę pasitikėjimą ryšium su svaro nuvertinimu. Opozicijos nepasitikėjimo pareiškimas buvo atmetas 350 balsų prieš 212.

Prancūzijos vyriausybei gresia krizė?

Jau mūsų buvo pastebėta, kad ryšium su svaro nuvertinimu Prancūzija tikėjosi naudoti iš Marshallio plano, bet įtarti riškė ir baimės dėl padidėjusios vidaus komunistinės akcijos bei galimo kainų kilimo. Toji baimė pastarosiomis dienomis, kaip informuoja spec. „Die Tat“ korespondentas, visiškai pasitvirtina. Ėmus kilti kainoms, profesinės sąjungos pradėjo reikalauti algų padidinimo. Vyriausybės turimos priemonės labai ribotos, nes ėmus kelti algas, kraštui gresia infliacijos pavojus. Nepatenkinus komunistuojančių profesinių sąjungų reikalavimų, prie kurių pastaruoju metu prisijungė ir socialistai su respublikininkais, Queuille vyriausybės laukia nauji sunkumai ir, kaip pradėdama spėlioti, net krizė. Esant tokioms situacijai, premjeras ieško kompromisinės išeities ir pasisako už algų pakėlimą mažiau uždirbantiems darbininkams. „Die Tat“ nuomone, vargu premj. ras Queuille ryšis bet kuria kaina užteisti... o kabinete egzistencija, kuri Prancūz... sąlygomis užsitęsusi neįprastai ilgai... e metas laiko.

monės įmonėn neduoti jokių eksportų premijų, subsidijų ir pan. (Komunikato 2 str.) Dėl anglų kainų tenka pastebėti, kad vokiečiai iki šiol buvo verčiami savo anglis pardavinėti po 9-10 dol. už toną, tuo tarpu kai pasaulinės rinkos kaina siekė 16 dol. Aukštieji Komisarai siūlo arba ir je toliau palikti tą pačią eksporto kainą arba padidinti vidaus anglų kainą tuo pačiu santykiu, kaip ir nuvertinta valiuta, atseit, apie 25%. Bet toks anglų kainos viduje padidinimas pakeltų visas kainas, kas vėl pabrangintų vokiečių prekes. Kadangi anglies kainų viduje padidinimas socialiniais ir prekybiniais sumetimais yra neįmanomas, vokiečiai vėl turėtų parduoti savo anglis pigiau pasaulinės kainos. Pats naujasis kursas 1 DM - 23,8 c. vokiečiams yra priimtinas, nors jų eksportininkai pagedautų mažesniu (20 c.) kurso. Mat, numušus markę iki 20 c., perdaug pakiltų, skaičiuojant markėmis, importuotų maisto produktų kainos, kas pabrangintų pragyvenimą.

Todėl Vokietijos kancleris Dr. Adenaueris, pranešdamas apie tą komunikatą, seimui pareiškė, kad anglų kainas liečia nuostatai yra vokiečiams nepriimtini. Socialdemokratų vad. Dr. K. Schumacheris po to pareiškė, kad vyriausybė būtų geriau padariusi, savo sprendimą, nustatant kursą, pranešdama iš karto seimui ir, gavusi jo pritarimą, jausčius žymiai stipriau. Dabartinis sąjungininkų nutarimas yra diktatas kito krašto naudai ir vokiečiams jokių būdu nepriimtinas.

Sąjungininkai, nustatydami naują markės kursą, norėjo taip išsireikšti, jog tai neatrodytų kaip įsakymas, todėl jie sako, kad jie pritaria tokiam kursui, o patį kursą formaliai paskelbs Vokietijos vyriausybė.

Ketvirtadienį kancleris Adenaueris tarėsi su Aukštąja Komisija dėl naujų anglų kainų.

Po pasitarimų buvo paskelbta, kad anglų kainos klausimu dar tarsis sąjungininkų ir vokiečių ekspertai. Vokietijos vyriausybė įteiks naujų pasiūlymų. Po pasitarimų Vokietijos vyriausybė oficialiai paskelbė ir naują markės kursą (1 dol. 4,20 DM), kuris įsigaliojo nuo rugsėjo 19 d. (svaro nuvertinimo dienos).

Naujas markės kursas buvo su pasitenkinimu priimtas Prancūzijos ir D. Britanijos eksportininkų sluogsnuose.

Sovietų raketų baterijų pozicijos

Anglų-amerikiečių žvalgybai pasisekė patikrinti žinias, kurias suteikė neseniai iš Rusijos į Vakarų Vokietiją pabėgęs vokiečių raketų specialistas. Pasirodo, kad jo suteiktos žinios atitinka tikretybę. Šitas vokiečių specialistas, kurio pavardė nėra skelbiama, 1946 m. buvo nugabentas į Maskvą, kur dirbo „centriniam V-ginklų tyrinėjimo institute“ (žiūr. „Lietuvio“ 8/9 Nr.). Jo žiniomis, Vokietijoje esančios įrengtos 5 V-saudmenims bazės, iš kurių įsakymą davus, po kelių minučių bus paleistos raketos į Vakarų. Dvi esančios Meklenburge bazės yra nusitaikusios apšaudyti pietinę Svediją, viena iš Thüringos apšaudytų Reiną tarp Kólno ir Düsseldorfo bei Scheldės žiotis. Čekoslovakijoje esančios bazės apšaudytų Italijos Brenerio sritį.

Pastebėta, kad ir pačiame kabinete ima reikštis nuomonių skirtumas. Dešinyšis sparnas kartu su finansu ministeriu Petsche, norėdami išvengti biudžetinių sunkumų, linkę laikinai nesileisti į bet kurias nuolaidas, tuo tarpu socialistai ir respublikininkai reikalauja tuojau išmokėti darbininkams algų priedus, iki bus priimtas specialus įstatymas, pagal kurį būtų grąžintos kolektyvinės sutartys ir sudarytos sąlygos algoms pakelti.

Tuo tarpu darbininkai pradėjo streikus, kurie kol kas tėra tik vietinio pobūdžio, bet svarbesnėse prof. sąjungų šakose pasigirsta balsų ir apie įspėjamąjį visuotinį 24 val. streiką, jeigu nebūtų patenkinti darbininkų reikalavimai grįžti prie 40 darbuvalandžių savaitės ir pakelti uždarbim. Apie toki visuotinį streiką užsiminė ir socialistinių prof. sąjungų Force Ouvriere gen. sekretorius kalbėdamasis su užsienio spaudos korespondentais.

Taigi Queuille turi tikrai nemaža rūpesčių.

TRUMPOS ŽINIOS

Derybos dėl raudonosios Kinijos

Washingtono „Die Tat“ korespondentas Robertas Jungkas praneša savo laikraščiu: JT sluogūniuose manoma, kad Višinskis dar šioje JT sesijoje pasiūlys pripažinti raudonosios Kinijos liaudies vyriausybę. Washingtono taryama, kad J.A.V.-bės šiuo klausimu padarytų nuolaidų, jei rusai iš savo pusės pritarę amerikiečių atsilikusių kraštų modernizavimo programai.

Tas amerikiečių nuolaidumas esąs britų-amerikiečių pasitarimų dėl Tolumųjų Rytų politikos pasekmė. Atrodo, kad juose laimėję britų pažiūra. Užsienio reikalų ministras Bevinas amerikiečiams pranešė, kad britai negalės prisidėti prie planuojamos raudonosios Kinijos blokadoms. Bevinas toliau nurodė, kad amerikiečiai smarkiai augantį Japonijos eksportą turi kaip tik nukreipti į Kiniją, nes kitaip Japonai darytų per didelę konkurenciją britų imperijos kraštams. Jau dabar pigūs japonų tekstilės gaminiai Tolumuosiuose Rytuose išstumia britų gaminius. Iš Indijos ir Siamo britų masinių pramonė jau išstumė tos patios rūšies Japonijos pramonę.

Tariama, kad ir specialioji komisija, kuriai buvo pavesta nustatyti tolimesnę JAV Tol. Rytų politiką, ambasadoriatas prof. Jessupo pirmininkaujama, priėjo tos pačios išvados. Ji priitaria raud. Kinijos pripažinimui, bet kartu reikalauja Trumano Azijos doktrinos paskelbimo, kurioje JAV pasižadėtu padėti pietryčių Azijos kraštams išlaikyti savo nepriklausomybę, atstatyti tikrą ir priešintis komunizmui, nes jis esąs naujos formos imperializmas.

Tuo pačiu metu Washingtono planuojama paskirti vyriausiąją vadą Azijoje vyksiančiam „šaltajam karui“, kuris gautų nepaprastai platus įgaliojimus (žiūr. Alsopo str. „Kommunizmo perspektyvos Tol. Rytuose“, „Lietuvio“ 15 Nr.)

Tokia nuolaidumo politika prieš neišvengiamus įvykius (komunistinio režimo Kinijoje pripažinimas), o kartu gynyba dar išlaikyti kraštų, atitiktų amerikiečių Europos politikai, kurioje bent laikinai yra pripažinti sovietų satelitinį kraštų vyriausybės, o kiti kraštai yra palaikomi kovoje su komunizmu, tikint, kad drąsinaut tautinį elementą galima bus sukurti pasiekime (atsėti, sukurti) ir sovietų įtakos zonoje.

Washingtonas (Kronos). Cia manoma, kad daugiausiai šansų vadovauti naujai JAV Tol. Rytų politikai turi buv. pasekretorius H. Bertas Lovettas ar ambasadorius Phillipsas Jessupas.

Senatas patvirtino W. Butterwortho pasiūlymą Tolumųjų Rytų reikalų pasekretoriaus pav. tuotoju. Respublikininkai pasisakė prieš jo paskyrimą, nes jis simbolizuoja „visišką JAV Kinijos politikos nepasiekimą“.

* Komunistinės Kinijos sostinė bus Pekingas. Naujos respublikos vėliava bus raudona su penkiakampe aukšne žvaigžde, kurią supas dar 4 mažesnės žvaigždės.

Partizanų veikla Estijoje

Geišingano estų laisvės paskelbimo pasiūlymą su vienu vokiečių belaisviu, neseniai grįžusiu iš Estijos. Belaisvis rugpjūčio 10 d. išvyko iš Tallino per Pleskau, Rezekne, Baranovičius, Varšuvą, Frankfurtą a/O, iš čia atvyko į vakarus. Pleskau mieste prie jų transporto slapta prisidėjo dar vienas vokiečių karo belaisvis, kuris pasakojo, kad jis gyvenęs pas latvių ir estų partizanus Pleskau apylinkėje, 500 kilometrų jis važiuos drauge su kitais belaisviais, po to staiga dingęs. Kelionės metu papasakojo ir apie partizanų veiklą.

Partizanai esą gerai ginkluoti ir kai kur turi net prieštankinius pabūklus ir mimosvaizdus. Rankinių granatų ir munitijos esą

dauguma žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

sietaikia karščio forma ir tai energijai tarpu dar nėra jokio būdo paversti bent elektra. Norint šią atspalaidavusią šilumą panaudoti praktiškiems reikalams, reikėtų ją pirmiausia išimti iš atominės krosnies. Vieną priemonė būtų, sakykim, skytį ar dujas pompuoti pirma per atominę krosnį, vėliau per garo katilą. Tada būtų gaunamas garas, kuris galėtų sukurti garo turbiną, gaminančią elektrą. Taigi atominė jėgainele atominė krosnis tepakeistų tik kitomis medžiagomis aptarnaujama garo katilą, ir atominė jėgainele atstotų šandien vartojama jėgainele, kurioje kuru naudojama anglis ar aliejus.

Iš to išeity, kad normaliomis aplinkybėmis atominė jėgainele atstieity tiek pat, kaip ir kitomis medžiagomis apkūnėnė imonė. Pagal gamybos kaštus, tuoj tatai visiška įmonoma, liktų tik kitas klausimas, ar įstengtų atominė energija nukonkuruoti anglį ar aliejų.

Atominė energija kasdieniame gyvenime - tuo tarpu tik svajonė Kadangi atominė jėga yra baisiai koncentruotos energijos šaltinis, būtų visai galima ją panaudoti tolimoms sritims elektros srove pelningai apūpinti, kada naudojant normalų kurą transporto kaštai susidaro labai aukšti. Bet tai dar nereikiška, kad visuose kraštuose būtų galima jau statyti nedideles atomines jėgaines. Norint pajėgiai ir pelningai dirbti, atominė jėgainele reikalingas didelis produkcijos pajėgumas; be to, būtų praktiška prie jos prijungti cheminis fabrikas, kuris galėtų perdirbti ir neišnaudotą varomąją medžiagą.

Kaip yra su kitais atominės energijos panaudojimo galimūmams? Neužmirškime, kad atominis variklis turėtų būti apūpintas įrenginiais, apsaugojančiais nuo pavojingo spinduliavimo, jei tokie įrenginiai, mūsų šiandieniniais apskaitavimais, svertų daug tūno, daugiau negu mūsų sunkiausi sunkvežimiai galėtų pavežti. Todėl neatrodo, kad atominė energija varomas sunkvežimius artimiausioje ateityje galėtų tapti realybe. Tai galėtų įvykti nebent tada, jeigu palaipsniui tobulindami spinduliavimo apsaugos skydus, išmoktume pasigaminti atomų sklaidymo aparatą, kuris savo svorio ir išmieromis prilygtų lokomotyviui. Toks „atominis lokomotyvas“ galėtų labai ilgai riedėti, nepasipildydamas kuro — tai viliojanti svajonė!

Labai abejoti netenka, kad po kurio laiko jau galėsime statyti atomines jėgaines varyti laivams, kuriemėnesius plauktų, nepasimdami papildomo kuro. Mintis pasigaminti povandinių atominį laivą, tikrą povandenio laivą, kuris neišnerdams paviršiu galėtų skrosti vandenynis, yra mūsų karo laivynų jaudinąs įsivaizdavimas.

Atominė energija kasdieniame gyvenime atrodo ši problema ir atominės energijos panaudojimo galimūmams?

Daugumas žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

sietaikia karščio forma ir tai energijai tarpu dar nėra jokio būdo paversti bent elektra. Norint šią atspalaidavusią šilumą panaudoti praktiškiems reikalams, reikėtų ją pirmiausia išimti iš atominės krosnies. Vieną priemonė būtų, sakykim, skytį ar dujas pompuoti pirma per atominę krosnį, vėliau per garo katilą. Tada būtų gaunamas garas, kuris galėtų sukurti garo turbiną, gaminančią elektrą. Taigi atominė jėgainele atominė krosnis tepakeistų tik kitomis medžiagomis aptarnaujama garo katilą, ir atominė jėgainele atstotų šandien vartojama jėgainele, kurioje kuru naudojama anglis ar aliejus.

Iš to išeity, kad normaliomis aplinkybėmis atominė jėgainele atstieity tiek pat, kaip ir kitomis medžiagomis apkūnėnė imonė. Pagal gamybos kaštus, tuoj tatai visiška įmonoma, liktų tik kitas klausimas, ar įstengtų atominė energija nukonkuruoti anglį ar aliejų.

Atominė energija kasdieniame gyvenime - tuo tarpu tik svajonė Kadangi atominė jėga yra baisiai koncentruotos energijos šaltinis, būtų visai galima ją panaudoti tolimoms sritims elektros srove pelningai apūpinti, kada naudojant normalų kurą transporto kaštai susidaro labai aukšti. Bet tai dar nereikiška, kad visuose kraštuose būtų galima jau statyti nedideles atomines jėgaines. Norint pajėgiai ir pelningai dirbti, atominė jėgainele reikalingas didelis produkcijos pajėgumas; be to, būtų praktiška prie jos prijungti cheminis fabrikas, kuris galėtų perdirbti ir neišnaudotą varomąją medžiagą.

Kaip yra su kitais atominės energijos panaudojimo galimūmams? Neužmirškime, kad atominis variklis turėtų būti apūpintas įrenginiais, apsaugojančiais nuo pavojingo spinduliavimo, jei tokie įrenginiai, mūsų šiandieniniais apskaitavimais, svertų daug tūno, daugiau negu mūsų sunkiausi sunkvežimiai galėtų pavežti. Todėl neatrodo, kad atominė energija varomas sunkvežimius artimiausioje ateityje galėtų tapti realybe. Tai galėtų įvykti nebent tada, jeigu palaipsniui tobulindami spinduliavimo apsaugos skydus, išmoktume pasigaminti atomų sklaidymo aparatą, kuris savo svorio ir išmieromis prilygtų lokomotyviui. Toks „atominis lokomotyvas“ galėtų labai ilgai riedėti, nepasipildydamas kuro — tai viliojanti svajonė!

Labai abejoti netenka, kad po kurio laiko jau galėsime statyti atomines jėgaines varyti laivams, kuriemėnesius plauktų, nepasimdami papildomo kuro. Mintis pasigaminti povandinių atominį laivą, tikrą povandenio laivą, kuris neišnerdams paviršiu galėtų skrosti vandenynis, yra mūsų karo laivynų jaudinąs įsivaizdavimas.

Atominė energija kasdieniame gyvenime atrodo ši problema ir atominės energijos panaudojimo galimūmams?

Daugumas žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

Atominė energija be sensacijų

Sovietų telegramų agentūra TASSas aiškina, kad sovietai atominę energiją vartoja statybos reikalams, galima sakyti, ja kelius tiesia. Na, kaip tai galima padaryti, įsivaizduoti sunku. Biki-ni sala, kur bandymū buvo susprogdinta atominė bomba, dar ir dabar yra negyvenama dėl sprogdimo sukeltų kosminiu spinduliu veiklos. Kaip praktiškiems dienos reikalams galima panaudoti atominę energiją, aiškina General Electric Company viceprezidentas Harry A. Winne:

Jeigu ugnies stebuklingąją galią, pavojingumą ir veikimo jėgą būtume patyrę taip staigiai, kaip atominės energijos galią ir veikimo jėgą tada ir ugnis būtų gąsdinusi nekietk nemandu, kaip šiandien atominė energija. Ir tada, kaip ir šiandien, būtų mums kilę klausimai: Kas gi bus su šiuo naujuoju energijos šaltiniu? Kurias problemas bei galimybes atveria jo panaudojimas kasdieniam gyvenimui? Mūsų mokslininkai sako, — jie tatai ir įrodo, — jog medžiaga arba masė gali būti paversta jėga. Kada mes sudeginame anglis, t. y. kada mes sudarome sąlygas angliui susijungti su oro deguoniu, jėga paverčiame nepaprastai menką anglies ir oro dalį. Aš samoningai sakau: nepaprastai menka, nes tuo būdu gauta jėga prilygsta vos vienai 1/11.000.000.000 daliai sudugusios anglies ir oro masės svorio. Iš tikrųjų tai visiška neefektyvus procesas.

Mes nežinome (gal tikriau: mes dar nežinome), kaip jėga galėtų būti paverstas absoliutiškai masės svoris. Bet paskutiniai metalai mes išmokome viena vienintelę medžiagą iki vienos tūkstantosios (1/1000) jos masės dalies paversti jėga. Toji vienintelė medžiaga yra uranijaus rūda, kurią jau įprasta žymėti „uranijus 235“; tokio pakeitimo procesas yra pati iš savęs einanti atomo, tikriauskant, jo branduolio sklilio grandinė reakcija, kitais žodžiais: atomo skaldymas.

Tris milijonus kartų kaitresnė už anglį Tai jau yra milžiniška pažanga. Jos reikšmė suprasime tuojau pat, kai tik įsivaizduosime, jog visiškai suskaldant „uranijaus 235“ vieno svoro atomas atpalaiduojama tiek pat šilumos, kaip normaliu būdu sudeginant apie 1.500 tonų anglies.

Atomo suskaldymo paprastai suprantama atomo perskėlimas į dvi dalis, o tą perskėlimą lydi čia pat šalutinis reiškinys — atspalaidavusį energija virsta šiluma. Deginant anglį, šiluma atsiranda visiškai priešingą procesui, būtent: anglies ir deguonies atomus susijungiant. Ir degant vyksta grandinė reakcija, kurios metu įkaitusios anglies dalelės tiek įkaitina kitas jo daleles, kad jau gali įvykti jų susijungimas su deguoniu ir atspalaiduoti šilumą, ir toks procesas kartojasi nuolat. Bet kaip kasdieniame gyvenime atrodo ši problema ir atominės energijos panaudojimo galimūmams?

Daugumas žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

sietaikia karščio forma ir tai energijai tarpu dar nėra jokio būdo paversti bent elektra. Norint šią atspalaidavusią šilumą panaudoti praktiškiems reikalams, reikėtų ją pirmiausia išimti iš atominės krosnies. Vieną priemonė būtų, sakykim, skytį ar dujas pompuoti pirma per atominę krosnį, vėliau per garo katilą. Tada būtų gaunamas garas, kuris galėtų sukurti garo turbiną, gaminančią elektrą. Taigi atominė jėgainele atominė krosnis tepakeistų tik kitomis medžiagomis aptarnaujama garo katilą, ir atominė jėgainele atstotų šandien vartojama jėgainele, kurioje kuru naudojama anglis ar aliejus.

Iš to išeity, kad normaliomis aplinkybėmis atominė jėgainele atstieity tiek pat, kaip ir kitomis medžiagomis apkūnėnė imonė. Pagal gamybos kaštus, tuoj tatai visiška įmonoma, liktų tik kitas klausimas, ar įstengtų atominė energija nukonkuruoti anglį ar aliejų.

Atominė energija kasdieniame gyvenime - tuo tarpu tik svajonė Kadangi atominė jėga yra baisiai koncentruotos energijos šaltinis, būtų visai galima ją panaudoti tolimoms sritims elektros srove pelningai apūpinti, kada naudojant normalų kurą transporto kaštai susidaro labai aukšti. Bet tai dar nereikiška, kad visuose kraštuose būtų galima jau statyti nedideles atomines jėgaines. Norint pajėgiai ir pelningai dirbti, atominė jėgainele reikalingas didelis produkcijos pajėgumas; be to, būtų praktiška prie jos prijungti cheminis fabrikas, kuris galėtų perdirbti ir neišnaudotą varomąją medžiagą.

Kaip yra su kitais atominės energijos panaudojimo galimūmams? Neužmirškime, kad atominis variklis turėtų būti apūpintas įrenginiais, apsaugojančiais nuo pavojingo spinduliavimo, jei tokie įrenginiai, mūsų šiandieniniais apskaitavimais, svertų daug tūno, daugiau negu mūsų sunkiausi sunkvežimiai galėtų pavežti. Todėl neatrodo, kad atominė energija varomas sunkvežimius artimiausioje ateityje galėtų tapti realybe. Tai galėtų įvykti nebent tada, jeigu palaipsniui tobulindami spinduliavimo apsaugos skydus, išmoktume pasigaminti atomų sklaidymo aparatą, kuris savo svorio ir išmieromis prilygtų lokomotyviui. Toks „atominis lokomotyvas“ galėtų labai ilgai riedėti, nepasipildydamas kuro — tai viliojanti svajonė!

Labai abejoti netenka, kad po kurio laiko jau galėsime statyti atomines jėgaines varyti laivams, kuriemėnesius plauktų, nepasimdami papildomo kuro. Mintis pasigaminti povandinių atominį laivą, tikrą povandenio laivą, kuris neišnerdams paviršiu galėtų skrosti vandenynis, yra mūsų karo laivynų jaudinąs įsivaizdavimas.

Atominė energija kasdieniame gyvenime atrodo ši problema ir atominės energijos panaudojimo galimūmams?

Daugumas žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

sietaikia karščio forma ir tai energijai tarpu dar nėra jokio būdo paversti bent elektra. Norint šią atspalaidavusią šilumą panaudoti praktiškiems reikalams, reikėtų ją pirmiausia išimti iš atominės krosnies. Vieną priemonė būtų, sakykim, skytį ar dujas pompuoti pirma per atominę krosnį, vėliau per garo katilą. Tada būtų gaunamas garas, kuris galėtų sukurti garo turbiną, gaminančią elektrą. Taigi atominė jėgainele atominė krosnis tepakeistų tik kitomis medžiagomis aptarnaujama garo katilą, ir atominė jėgainele atstotų šandien vartojama jėgainele, kurioje kuru naudojama anglis ar aliejus.

Iš to išeity, kad normaliomis aplinkybėmis atominė jėgainele atstieity tiek pat, kaip ir kitomis medžiagomis apkūnėnė imonė. Pagal gamybos kaštus, tuoj tatai visiška įmonoma, liktų tik kitas klausimas, ar įstengtų atominė energija nukonkuruoti anglį ar aliejų.

Atominė energija kasdieniame gyvenime - tuo tarpu tik svajonė Kadangi atominė jėga yra baisiai koncentruotos energijos šaltinis, būtų visai galima ją panaudoti tolimoms sritims elektros srove pelningai apūpinti, kada naudojant normalų kurą transporto kaštai susidaro labai aukšti. Bet tai dar nereikiška, kad visuose kraštuose būtų galima jau statyti nedideles atomines jėgaines. Norint pajėgiai ir pelningai dirbti, atominė jėgainele reikalingas didelis produkcijos pajėgumas; be to, būtų praktiška prie jos prijungti cheminis fabrikas, kuris galėtų perdirbti ir neišnaudotą varomąją medžiagą.

Kaip yra su kitais atominės energijos panaudojimo galimūmams? Neužmirškime, kad atominis variklis turėtų būti apūpintas įrenginiais, apsaugojančiais nuo pavojingo spinduliavimo, jei tokie įrenginiai, mūsų šiandieniniais apskaitavimais, svertų daug tūno, daugiau negu mūsų sunkiausi sunkvežimiai galėtų pavežti. Todėl neatrodo, kad atominė energija varomas sunkvežimius artimiausioje ateityje galėtų tapti realybe. Tai galėtų įvykti nebent tada, jeigu palaipsniui tobulindami spinduliavimo apsaugos skydus, išmoktume pasigaminti atomų sklaidymo aparatą, kuris savo svorio ir išmieromis prilygtų lokomotyviui. Toks „atominis lokomotyvas“ galėtų labai ilgai riedėti, nepasipildydamas kuro — tai viliojanti svajonė!

Labai abejoti netenka, kad po kurio laiko jau galėsime statyti atomines jėgaines varyti laivams, kuriemėnesius plauktų, nepasimdami papildomo kuro. Mintis pasigaminti povandinių atominį laivą, tikrą povandenio laivą, kuris neišnerdams paviršiu galėtų skrosti vandenynis, yra mūsų karo laivynų jaudinąs įsivaizdavimas.

Atominė energija kasdieniame gyvenime atrodo ši problema ir atominės energijos panaudojimo galimūmams?

Daugumas žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

sietaikia karščio forma ir tai energijai tarpu dar nėra jokio būdo paversti bent elektra. Norint šią atspalaidavusią šilumą panaudoti praktiškiems reikalams, reikėtų ją pirmiausia išimti iš atominės krosnies. Vieną priemonė būtų, sakykim, skytį ar dujas pompuoti pirma per atominę krosnį, vėliau per garo katilą. Tada būtų gaunamas garas, kuris galėtų sukurti garo turbiną, gaminančią elektrą. Taigi atominė jėgainele atominė krosnis tepakeistų tik kitomis medžiagomis aptarnaujama garo katilą, ir atominė jėgainele atstotų šandien vartojama jėgainele, kurioje kuru naudojama anglis ar aliejus.

Iš to išeity, kad normaliomis aplinkybėmis atominė jėgainele atstieity tiek pat, kaip ir kitomis medžiagomis apkūnėnė imonė. Pagal gamybos kaštus, tuoj tatai visiška įmonoma, liktų tik kitas klausimas, ar įstengtų atominė energija nukonkuruoti anglį ar aliejų.

Atominė energija kasdieniame gyvenime - tuo tarpu tik svajonė Kadangi atominė jėga yra baisiai koncentruotos energijos šaltinis, būtų visai galima ją panaudoti tolimoms sritims elektros srove pelningai apūpinti, kada naudojant normalų kurą transporto kaštai susidaro labai aukšti. Bet tai dar nereikiška, kad visuose kraštuose būtų galima jau statyti nedideles atomines jėgaines. Norint pajėgiai ir pelningai dirbti, atominė jėgainele reikalingas didelis produkcijos pajėgumas; be to, būtų praktiška prie jos prijungti cheminis fabrikas, kuris galėtų perdirbti ir neišnaudotą varomąją medžiagą.

Kaip yra su kitais atominės energijos panaudojimo galimūmams? Neužmirškime, kad atominis variklis turėtų būti apūpintas įrenginiais, apsaugojančiais nuo pavojingo spinduliavimo, jei tokie įrenginiai, mūsų šiandieniniais apskaitavimais, svertų daug tūno, daugiau negu mūsų sunkiausi sunkvežimiai galėtų pavežti. Todėl neatrodo, kad atominė energija varomas sunkvežimius artimiausioje ateityje galėtų tapti realybe. Tai galėtų įvykti nebent tada, jeigu palaipsniui tobulindami spinduliavimo apsaugos skydus, išmoktume pasigaminti atomų sklaidymo aparatą, kuris savo svorio ir išmieromis prilygtų lokomotyviui. Toks „atominis lokomotyvas“ galėtų labai ilgai riedėti, nepasipildydamas kuro — tai viliojanti svajonė!

Labai abejoti netenka, kad po kurio laiko jau galėsime statyti atomines jėgaines varyti laivams, kuriemėnesius plauktų, nepasimdami papildomo kuro. Mintis pasigaminti povandinių atominį laivą, tikrą povandenio laivą, kuris neišnerdams paviršiu galėtų skrosti vandenynis, yra mūsų karo laivynų jaudinąs įsivaizdavimas.

Atominė energija kasdieniame gyvenime atrodo ši problema ir atominės energijos panaudojimo galimūmams?

Daugumas žmonių, galvodami apie atominę energiją, tuojau pat įsivaizduoja baltųjų pramoninės energijos atsargų šaltinius. Tada gali būti visiškai įmanomas dalykas, bet nereikalinga pamiršti ir tai, jog toji energija atominėse krosnyse su-

sietaikia karščio forma ir tai energijai tarpu dar nėra jokio būdo paversti bent elektra. Norint šią atspalaidavusią šilumą panaudoti praktiškiems reikalams, reikėtų ją pirmiausia išimti iš atominės krosnies. Vieną priemonė būtų, sakykim, skytį ar dujas pompuoti pirma per atominę krosnį, vėliau per garo katilą. Tada būtų gaunamas garas, kuris galėtų sukurti garo turbiną, gaminančią elektrą. Taigi atominė jėgainele atominė krosnis tepakeistų tik kitomis medžiagomis aptarnaujama garo katilą, ir atominė jėgainele atstotų šandien vartojama jėgainele, kurioje kuru naudojama anglis ar aliejus.

Iš to išeity, kad normaliomis aplinkybėmis atominė jėgainele atstieity tiek pat, kaip ir kitomis medžiagomis apkūnėnė imonė. Pagal gamybos kaštus, tuoj tatai visiška įmonoma, liktų tik kitas klausimas, ar įstengtų atominė energija nukonkuruoti anglį ar aliejų.

Atominė energija kasdieniame gyvenime - tuo tarpu tik svajonė Kadangi atominė jėga yra baisiai koncentruotos energijos šaltinis, būtų visai galima ją panaudoti tolimoms sritims elektros srove pelningai apūpinti, kada naudojant normalų kurą transporto kaštai susidaro labai aukšti. Bet tai dar nereikiška, kad visuose kraštuose būtų galima jau statyti nedideles atomines jėgaines. Norint pajėgiai ir pelningai dirbti, atominė jėgainele reikalingas didelis produkcijos pajėgumas; be to, būtų praktiška prie jos prijungti cheminis fabrikas, kuris galėtų perdirbti ir neišnaudotą varomąją medžiagą.

mas. Galimas daiktas, kad pirmoje, atominė jėgainele ir bus panaudota laivams aptarnauti.

Atominė energija neatstos anglies ir aliejaus

Atominė energija sąvaje, be abejo, slepia įvairiausias pritaikymo galimybes, lieka tik klausimas, kada jos pasiseks įgyvendinti. Visiškai galimas dalykas, kad po trejetos ketvertos metų viena kita nedidutė atominė jėgainele bus paleista darban bandymo tikslais, bet nuo to laiko iki visiškai pajėgios imonės lieka dar tolimas kelias. Rėšium su tuo JAV atominės energijos komisija savo ketvirtame pusmetiniame pranešime konstatuoja:

„Prileidus net palankiasią ir skubiasią technikos dūlio lojimąsi ta kryptimi, reikia vis dėlto labai atsargiai priimti pranašavimus, kiek jie liečia laiką. Net ir palankiausiomis aplinkybėmis mes nelaikome galima anksčiau kaip po 20 metų atominė jėga pakeisti minėtiną dalį energijos, kuri bus reikalinga pasauliui.“

Be ir šitoks samprotavimas atrodo optimistiškas. Atominės energijos panaudojimo išsivystymas eis lėtai ir pareikalaua daugelio metų: jis bus greičiau evoliucinis, negu revoliucinis. Atominė jėga šiandieninius energijos šaltinius greičiausia tik papildys, jų visiškai neatstodama. Bet ir tokiam spėjoljimui būtinas atsargumas. Jeigu su tokiu pat smarkumu būtų mums atsiakleidusi stebuklingoji ugnies galia ir jos pavojingumas, — apie jos panaudojimo sritis mes tegalėtume ir tik spėlioti.

Gailestingumo skridimai

Washingtonas (AT). IRO sudarė naują programą DP lėktuvas ir JAV gabenti. Tais vadinamaisiais „Gailestingumo skridimais“ bus gabenami nėščios, neturį 6 mėnesių kūdikiai, invalidai bei seniai.

* Vatikano radijas ragina Cekoslovakijos dvasininkus ir toliau energingai priešintis vyriausybės siūlomam eklezijos reikalus tvarkančiam įstatymui, kuris nors ir žada kunigams algas, bet kartu valstybei suteikia ir jų paskyrimo teisę.

Aviacijos pažanga

LONDONAS — NEW YORKAS PER 4 1/2 VAL.

Londonas (AZ). Neseniai čia įvyko britų aviacijos pramonės paroda, kuri įrodė, jog nauji britų lėktuvai yra bene tobuliausi pasaulyje ir pralenkė net amerikiečių lėktuvus. Parodą apžiūrėjo apie 10.000 aviacijos žinovų iš 59 pasaulio kraštų. Ir jie visi įsitikino nepaprasta britų aviacijos pramonės pažanga.

Vienas iš įdomiausių naujų lėktuvų tipų yra de Havillando fabriku gaminys „Comet“. Tai keturių sprausminių motorų keleivinis lėktuvas, galįs paimti 36 keleivius ir skrendas per valandą vidutiniškai 825 km, o išnaudojant palankų vėją, jo greitis siekia 1.000 km/val. Toks lėktuvas iš Londono į New Yorką sukaria per 4 su puse valandos. Įdomu kad keleiviai skridimo greičio beveik visai nėjaučia.

Kitas pademonstruotas lėktuvas yra „Avro Tudor VIII“, kuris pasiekia 12.000 m aukštį ir skrenda 580 km/val. Jis turi stipriausius motorus pasaulyje, būtent, jo motorai išvysto 40.000 a. j.

Iš „senstelsėjusių“ lėktuvų (su propeleiriais) tektų paminėti Vickerso „Viscount“ ir „Ambassador“. Pirmasis pritaikintas 40 keleiviu, o antrasis 49. Skridimo greitis 500—550 km/val.

Oro dramblis

Pirmą kartą viešumai buvo parodytas ir didžiausias britų lėktuvas „Brabazon“ I, vadinas oro dramblis. Jis sveria 130 t, jo ilgis 60 m, sparnų plotis 73 m, o aukštis 17 m. Jame yra vietos 100 keleiviu ir 12 narių įgulai. „Dramblio“ statyba užtruko 6 metus. Specialistai ginčijasi dėl jo tikslingumo. Vieni mano, kad tokį didelį lėktu-

Vienu popietė, man einant pro Grand Palais, nuo suolo pakilo jaunas vyrukas ir priėjo prie manęs.

— Pardon, you are English. (Atiprašau, ar tamsta anglas?) Ar kalbat ir prancūziškai.

— Taip.

— Aš būtinai turiu pasikalbėti su žinių tarnybos karininku.

— Aš toks ir esu, kodel?

— Jis susijaudinęs žvilgtelėjo į mane.

— Monsieur... aš esu šnipas.

— O aš esu Adolfas Artleris. Malonu susipažinti.

— Taip, taip, man labai patinka su žiniu susipažinti.

— Aš nežinau. Tuo tarpu palaukite, jei negausite kitokio įsakymo, tankais veržkitės į Versalį.

— Atsiprašau, tai neįmanoma!

— Tuos žodžius ištarė aukšto ūgio geltonplaukis majoras, kuris štabą visur lydėdavo, atstovaudamas meno ir kultūros paminkų apsaugą.

— Kodel? — paklausė Pattonas staigiai.

— Mes turime bet kokia kaina išvengti kovų arti Versalio rūmų.

— To dar nežinau. Tuo tarpu palaukite, jei negausite kitokio įsakymo, tankais veržkitės į Versalį.

— Atsiprašau, tai neįmanoma!

— Tuos žodžius ištarė aukšto ūgio geltonplaukis major

Mūsų trispalvė tarptautiniame veterinarijos kongrese

APIE MŪSŲ VETERINARIJOS GYDYTOJŲ TREMTYJE

Rugpjūčio 15 d. Londone prasidėjusiam XIV-tame tarptautiniame veterinarijos gydytojų kongrese dalyvavo ir lietuvių veterinarijos gydytojų sąjungos tremtyje atstovai Dr. med. vet. V. Dargužas. Ta proga lietuvių tautų vėliavų tarpe pasirodė ir lietuviška trispalvė. Iš Pabaltijo kraštų niekas daugiau nedalyvavo. Kiekvienas pranešėjų kalbėjo savo krašto vardu. Iš už geležinės, uždangos, niekas, išskyrus poros čekų, nedalyvavo.

Faktas, kad tame kongrese dalyvavo lietuvis, pamoko, kiek, turint iniciatyvos ir sumanumo, galima prisidėti prie Lietuvos laisvinimo kovos. Dr. med. vet. Dargužas, baigęs su ypatingu pasiryšimu studijas Berno universitete, Sveicarijoje, vertėsi praktika ir pasitobulinti savo srityje nuvykti ir Angliją. Ten jam kilo mintis vykti ir į tarptautinį veterinarijos gydytojų kongresą. Pasinaudodamas ta proga lietuvių veterinarijos gydytojų tremtyje organizatorius ir pirmininkas prof. Dr. med. vet. ir Dr. agr. Kazys Alminas įgaliojo Dr. Dargužą kongrese atstovauti visą sąjungą. Tas įgaliojimas buvo pripažintas tinkamu ir Dr. Dargužas buvo laikomas Lietuvos atstovu. Nors kongreso dvasia buvo grynai mokslinė ir visiškai nesijautė politinės įtakos, tačiau Dr. Dargužo pranešimas priminė ir 700 kongreso dalyvių, suvažiavusių iš viso laisvojo pasaulio ir Lietuvos būklę. 8 dienas mūsų trispalvė plevėso Westministerio didžiojoje salėje ir aikštėje.

Paskutinis XIII — tarptautinis veterina-

rijos gydytojų kongresas buvo 1938 m. Sveicarijoje, sekantis bus 1953 m. Stockholme. Reikia tikėtis, kad jame galės dalyvauti ir Pabaltijo, kaip laisvų kraštų, atstovai.

Ta proga tenka keletą žodžių pasakyti ir apie Lietuvos veterinarijos gydytojų veiklą tremtyje. Jie jau 1945 m. susibūrė į sąjungą. 1946 m. jau suruošė kelių dienų pasitobulinimo kursų prie Hannoverio Aukštosios Veterinarijos mokyklos, kuri yra viena garsiausių tos rūšies institucijų visoje Europoje ir kurioje dirba visa eilė pasaulinio masto mokslininkų. Jie visi maloniai sutiko paskutinėmis mokslo naujienomis ir pasiekimais pasidalinti su lietuvių veterinarijos gydytojais. Tokie kursai dar buvo atkurti 1947 m. 1948 m. sąjungos nariai buvo suvažiavę į Augsburgą. Ton pačion Hannoverio Aukštojo mokyklon, greitai susiorganizavę, įstojo ir lietuvių veterinarijos studentai, kurių mokslą buvo karas nutraukęs. Viso jų buvo 26 ir jie užėmė pusę užsieniečiams skirtą kontingentą.

Iki šiol šios mokyklos diplomą tremtyje įsigijo 18 veterinarijos gydytojų, per 10 (jų tarpe ir anksčiau baigusiu) įgijo čia daktarų diplomus. Net 1945 m. į pirmą semestrą įstojo studentai Palionis, Krakaitis ir Valiūskis jau laiko vąstybinius egzaminus, kuriuos tikisi užbaigti iki ateinančių metų kovo mėn.

Keliolika lietuvių veterinarijos gydytojų, išsisklaidę po visą pasaulį jau dirba savo specialybėje. Jų tarpe keletas Vokietijoje,

JAV, Kanadoje, Argentinoje ir net Belgijos Konge. Pora tikisi verstis praktika, atidirbę 2 metus juodarbiais, ir Australijoje. Palyginus, lengvai galima išgyti teisę praktikuoti Svedijoje, tačiau ten vengiama vykti.

Viso lietuvių veterinarijos gydytojų tremtyje yra apie 80. Jų dauguma susiburs JAV, ten bus perkeltas ir sąjungos centras.

Tektų dar pastebėti, kad du jauni veterinarijos studentai, studijuoją Hannoverėje Rastopkevičius ir Mejeris, nesuklomb baigti mokslų iki IRO veiklos nutraukimo, būtų gera ir juos įgalinti baigti mokslą, nes kiekvienas lietuvių specialistas bus labai reikalingas laisvos tėvynės atstatymui. Dr. K. A.

Latviai pas JAV parlamentarus

Tremtyje gyvenantieji Latvijos parlamentariai: vysk. J. Rancans, A. Klives ir V. Bastjanis apsilankė pas Vokietijoje viesinčius JAV kongreso narius ir su jų delegacijos pirmininku F. E. Walteriu turėjo draugišką pasikalbėjimą, kuris užtruko visą valandą. Pasikalbėjimo metu iškelti lietuvių emigracijos į JAV reikalai, o taip pat klausimas, kaip bus tvarkomi Vokietijoje pasilikusių tremtinių klausimai. Daugelyje atvejų Francis E. Walteris pareiškė, esąs tos patios nuomonės, kaip ir lietuvių atstovai. Dėl naujojo DP įstatymo jis negalėjo nieko tikrai pasakyti, nes esą neišku, ar naujasis tremtinių išleidimo įstatymas bus priimtas. Mr. Walteris pareiškė norą ateityje palaikyti glaudžius ryšius su Latvijos Respublikos Prezidento pareigas tremtyje einančiu vysk. Rancanu. (pl)

Latvių aktyvumas

Paskutiniu metu lietuvių tremtinių bendruomenei vadovaujantieji asmenys ir Latvijos politikai tremtyje išvystė labai didelę veiklą. Jie siunčia įvairias delegacijas, kad nors kiek užbėgus įvykiams už akių ir tuo pagerinus savo žmonių gyvenimo sąlygas. Jų didžiausias noras, kad čia likusieji tremtinių būtų padorinai būdu pagal atitinkamus nuostatus įkurdinti vokiečių ūkyje. Yra žinių, kad Vokietijoje liks apie 30—40.000 lietuvių.

— Latvijos ministeris Londone atvyksta į Amer. zoną, kur bus priimtas kaip amerikiečių svečias. Jis lankysis lietuvių DP stovyklas. (pl)

Iš Butzbacho į Australiją

Liepos 11 d. su 600 žmonių transportu iš Butzbacho pereinamosios stovyklos išvažiavau į Australiją. Kelionė nuo Butzbacho iki Bagnoli buvo pusėnaktis. Jautėsi, palyginti, gera IRO globa, tačiau atvykę į Bagnoli nusiminėm. Visų pirma mus, kaip kokį kalinių transportą, pasitiko gausūs DP ir Italijos policijos būriai. Sunkvežimiais atvažiavus į stovyklą prasidėjo įkylėjęs dezinfekavimas, įvairiausia registracija, gydytojų apžiūrėjimas. Moterys ir vyrai buvo išskirti jau lipant iš sunkvežimių, jaunesnio amžiaus vaikai buvo palikti prie motinų.

Taip ir gyvenama. Vyrai sau ir moterys sau. Suaugę gavo po 3 dekius, o moterys dar ir po čiūžinį. Vyrai miega ant viena pinto lovų, pasikloję vieną antklodę. Į vieną salę sugrūdo 140—300 asmenų, miegama dviaukštėse lovose. Į tokias pat lovas guldomi ir vaikai, pasitaiko, kad vienas kitas nukrenta. Pasėkos labai nemažios, nes grindys akmeninės. Kambariuose jokio kito baldų nėra, nėra net kur atsistoti laisvai parašyti. Suolų nėra ir visame rajone. Rajonas pilnas plytelių ir dulkių.

Turėdamas pakankamai, tiksliau sakant, gėbiais, lyrų gali išvykti į maudykles, istorinių vietų aplankyti. Tenka pastebėti, kad stovykloje gyvena apie 10.000 asmenų.

Maistas, atrodo, gaminamas iš gerų produktų, bet deja, labai neseniai paruošiamas. Valgyklose didžiausia spūstis. Pasitaiko apstumdymų ir apsikiojimų. Vaikai netenka apetito ir viduriuoja. Nuo 3 metų amžiaus vaikai gauna tą patį maistą, kaip ir suaugę. Jie amžinai alkani ir prašo valgyti. Todėl patartina su savim atsivežti maisto, juo labiau, kad į stovyklą įsivežti niekas nedraudžia. Ir mažesni vaikai gauna labai kuklų davinį — iš pieno miltelių pagamintą pieną ir šaukštą kitą kokios nors košelės.

Daug vargo suteikia vystyklų skalbimas. Juos galima skalbti tik tam tikrose vietose prie kurių susidaro eilės. Šiito vandens nėra. Naudoti elektros plytelę arba laidytuvą draudžiama.

Stovykloje veikia kantina. Nors ji ir yra gerovės „karininko“ priežiūroje, jeiprekių kainos 50—300% aukštesnės, kaip už splygiuotos vielos — mieste.

Todėl emigrantai yra priversti nepaprastai pigiomis kainomis išparduoti visus savo vertingesnius daiktus ir gautus pinigus atiduoti kantinai.

Išstogose dirba serbai, italai ir čekai. Už nedrausmingumą baudžia kelionės atidėjimu.

Ir tokiose sąlygose reikia mažiausia išgyventi 3—4 savaites. Beje, dar vienas patarimas: neimkite per didelių dėžių, nes juos greičiau sudžūta negu mažesnės, gerai apkaustytos ir užrakintos dėžės.

Rugpjūčio 1 d. 17 val. iš Neapolio uosto

Lietuvis

Nr. 21

1949. X. 1.

Chicaga pavojuje

Chicagos vyr. burmistras Martinas Kennelly sušaukė vadovaujančių posėdį, kuriame bus apsvaistytos priemonės prieš atominių bombų puolimą. Kennelly nuomone, Chicaga būtų pirmasis taikynys eventualiam Jungtinių Valstybių užpuolime. (UP)

O į šitą miestą važiuoja daugumas tremtinių, jame gyvena daugiau lietuvių, negu kuriame nors kitame pasaulio mieste, jis yra, galima sakyti, mūsų laikinoji sostinė. (Taip jau mums lemta, kad nuo nepriklausomybės laikų paprastai turime pasitenkinti laikinąja sostine ir net ją keisti!) Ir štai kaip tik tam miestui gresia pirmoji sovietų atominė bomba, kuria sovietai žada pavaišinti amerikiečius. Tikrai nesiseka!

Na, mums atrodo, kad burmistras, kaip sakoma, truputį persistengė. Jis, matyti, užsikrėtęs rekordų vaikymo manija, siekiančia pirmenybės bet kuria kaina ir bet kurioje srityje, nori savo miestą paversti, jei ne didžiausiu, gražiausiu ir švariausiu, tai bent pavojingiausiu karo atveju. O jam netiesioginiai pritaria ir amerikiečių matematikai, apskaitiavę, kad sovietams Amerikai sunaikinti reikia mažiau bombų, negu amerikiečiams sovietus sunaikinti. Išeinant iš teritorijos dydžio.

Reikia tačiau abejojoti, ar tas burmistro nevisai gražios ateities pranašavimas sustabdytų lietuvių srovę, plaukiančią į jo miestą. Jie per daug pasitiki amerikiečių pranašumu, jie šį tą yra girdėję apie JAV pramonės galybę, jie pagaliau žino, kad Amerika, D. Britanija ir Vakarų Europa, žodžiu, laisvasis pasaulis, jei jis bus vieningas, gali būti toks galingas, kad lengvai įvairys į protą sovietus. Tik tam reikia supratimo, noro ir ryžto.

Supratimo, noro ir ryžto! Juk prieš ketveris metus JAV lengvai galėjo savo išvadavimo žygį tęsti toliau į rytus. Jos tada turėjo milijonus karių Europoje, erdves raižė 60.000 juo kareivėjų. Tik truko supratimo, noro ir ryžto. Jei to netrūktų, nebūtų bent rytų ir pietryčių Europa patekusi į sovietinę vergiją ir, gal būtų, pati rusų tauta būtų atsikrėčiusi siaubingos sistemos. Deja, tada Chicaga nesijautė pavojuje, tada amerikiečiai kariai norėjo greičiau grįžti namo, milijonai žmonių į sovietus žiūrėjo, kaip į nuoširdžius sąjungininkus. Vyriausybė, kuri ryžtųsi griežtesnės politikos Kremliaus atžvilgiu, netektų populiarumo. Žodžiu, viešoji nuomonė nebuvo tam paruošta.

Tik po ketverių metų praregėta. Su siaubu. Tik dabar įžiūrėta grėsmė ir pastebėtas priešas. Tačiau dar ne visi praregėjo. Dar kai kas aiškina, kad sovietai, turėdami atominę bombą, nebijo amerikiečių ir todėl... bus sukalbamesni. Ta klaida išplaukia iš sovietų, jų režimo nepažinėjimo. Mes, kurie turėjome progos tą režimą patirti ant savo kailio, turime pasakyti tiesą savo naujesiems draugams ir pažįstamiems. Taip, Chicaga iš tikrųjų yra pavojuje, nes kol nebus sustabdyti nusikaltimai dabartinėje sovietų imperijoje, jie augs ir plės ir vieną gražią dieną tikrai sudarys grėsmę Chicagai. Tai turi įsisąmoninti kiekvienas amerikietis ir mes, kiek išgalime, turime padėti suprasti to pavojaus gilesnes priežastis. O. P.

Į Grohną be Wildflecken

Iš Augsburgio IRO emigracinės stovyklos patyrėme, kad šiuo metu vyksta nemažas emigracijos DP judėjimas. Daugiausia vyksta į JAV. Kas savaitę išeina 1—2 transportai po 250—350 žmonių. Vykstančių tarpe gana didelis procentas tenka lietuviams. Zydų emigracija, kaip susidaro įspūdis bestebint transportus, jau einą į pabaigą. Šiuo metu jų daugumą sudaro tie asmenys, kurie jau anksčiau yra pradėję tvarkyti savo emigracinius reikalus ir anksčiau negalėjo išvykti dėl pasitaikiusių kliūčių.

Jau dvi savaitės, kaip JAV emigrantų transportai eina tiesiog į Bremeną—Grohną, aplenkiant prieš, kurią laiką įrengtą specialią tarpinę IRO stovyklą Wildflecken, kurioje pasirodžiusi epidemija. Manoma, kad dėl to 6—7 savaitės DP busia iš amerikiečių zonos emigracinių stovyklų vežami tiesiog į Bremeną. Emigrantų tarpe šitoks patvarkymas sutinkamas su džiaugsmu, nes tuo praktiškai apie savaitę pagreitėja išvykimas, jeigu neatsiranda kurių nenumatytų kliūčių, o svarbiausia mažiau nukentima bagažas, kuris šiaip išvengia vieno perkrovimo.

Kas 2—3 savaitės išvyksta iš Augsburgio transportai ir į Australiją. Čia mūsų šaliai sudero jau nedidelę mažumą, vyrauja jugoslavai, lenkai.

400 pabaltiečių rizikuoja gyvybe

Stockholmas (FR). Apie 400 pabaltiečių, jų tarpe 50 vaikų, kaip jau trumpai praeitame „Lietuvio“ numeryje esame pranešę, sekmadienio naktį vienu pasenusiu laiveliu visai slaptai išplaukė iš Goetobergo uosto. Spėjama, kad jų kelionės tikslas yra Kanada. Jau nebe pirmą kartą Pabaltijo pabėgėliai bando netinkamai naudojimini laiveliais iš Svedijos perplaukti Atlantą. Dabartinis transportas yra ne tik didžiausias, bet ir, atsižvelgiant į laivelio tinkamumą, pavojingiausias šios rūšies žygis.

Uosto inspekcija paskelbė, kad jų naudojamas laivelis, kadais buvęs britų kariuomenės išlaipinimo valtis, esąs visai netinkamas kelionei per vandenyne. Be to, laivelis yra perkrautas, nes normaliomis sąlygomis jis negali paimti daugiau, kaip 50 keleivių. Svedijoje būgštaujama, kad su keleiviais galinti atsitiikti didelė nelaimė, nes jie gali nebesuspėti perplaukti Atlantą prieš rudens audroms prasidedant. Be to, kaip atrodo, ir maisto klausimas, atsižvelgiant į tokia ilgą ir nepaprastai drąsiai kelionę, taip pat nėra pakankamai išspręstas.

Kai po valandos Svedijos pakrančių apsauga apsižiūrėjo, kad pabaltiečiai minimu laiveliu išplaukė, vienas pakrančių apsaugos laivas bandė priversti juos sugrįžti. Tačiau išplaukusieji įsakymo nepaklausė.

Jau prieš porą mėnesių ukrainiečiams pasunkėjo emigracija į Jungtines Valstijas, kadangi tautinis ukrainiečių komitetas atšaukė savo duotas garantijas ukrainiečiams emigruoti į JAV. Siomis dienomis, suzinojome Augsburgio emigracinėje stovykloje, ukrainiečių emigracija dar labiau suvaržyta. Dauguma jų vyko į JAV pagal nevardines garantijas ir būdavo įkurdinami žemės ūkiuose. Praktika parodė, kad tasai iškūrimas buvęs labai nepastovus ir daugelis metų savo darbovietes. Po to, kada tatai pasidarę lyg ir masinis reiškinys, amerikiečiai fermeriai per DP komisiją Washingtone atsakė daugiau prisiminti ukrainiečių DP. Ryšium su tuo iš rugsėjo 27 d. transporto Augsburgio buvo sulaikyta 4 ukrainiečių šeimos. Panašiai turi būti pasielgta kitose emigracinėse stovyklose bei Bremeno uoste. Šie suvaržymai, be to, esą siejami ir su politiniais motyvais.

Tarptautinis žurnalistas pobūvis Munchene

Šį šeštadienį amerikiečių zonos DP spaudos leidėjų sąjunga, kurią sudaro visų tos zonos tautybių atstovai, Munchene ruošia žurnalisto pobūvį. Jame pakviesta dalyvauti ir amerikiečių karinės valdžios IRO, tautinių komitetų, o taip pat ir Bavarijos vokiečių vyriausybės, dvasiškijs bei kitų kultūrinų institucijų atstovai.

Sovietai gauda

Š. m. birželio 8 d. iš Götterborgo Amerikos krantų link išplaukė vienas estų pabėgėlių laivas. Rugpjūčio 4 d. buvo gauta žinia, kad šie estai tremtiniai pasiekė Portugaliją. Po to visi ryšiai nutrūko, ir nieko apie juos nebuvo girdėti. Neseniai betgi buvo gautas laiškas vienos buv. bėglių moters, kuri rašė iš vienos Estijos salos, kad moterys nieko nežinančios apie savo vyrus.

„Vallis Eest“ praneša, kad pabėgėlių laivą Atlantą sulaukė vienas SSSR laivas, kuris ir paėmęs juos. Moterys buvusios gražintos į Estiją, o vyrai greičiausia išgabenti į Sibirą. (pl)

Nauji pabėgėliai Svedijoje

Kaip „Eesti Post“ praneša, šį rudinį vis daugiau atvyksta pabėgėlių iš Pabaltijo kraštų į Svediją. Neseniai Svedijos krantus pasiekė 17 estų, kurie čia atplaukė dviem laiveliais. Be to dažnai atvysta pabaltiečiai žvejai, kurie turi galimybę atsitolinti nuo savo krašto krantų. Kai kurie pabėgėliai atplaukė net su guminėmis valtimis ar su labai mažais laiveliais. (pl)

Sporto žinios

Rugsėjo mėn. 10—11 d. d., YMCA su rengė didelio masto jaunimo sporto šventę. Buvo varžomasi trijose jaunių ir dvejoje mergaičių klasėse. Programoje buvo lengvoji atletika, krepšinis, tinklinis ir stalo tenisas. Dalyvių skaičius siekė 220. Tai buvo vienos iš didžiausių ir geriausiai organizuotų DP sportinių parengimų.

Lengvojoje atletikoje. Jaunių A (1931—32 m) klasėje: A. Mickevičius 1000 m per 2:57,7 min. (I v.), J. Bagdonas 1000 m per 3:22,0 min. (II v.), A. Milašius 1500 m per 5:11,0 min. (I v.) ir 1000 m per 2:57,7 min. (II v.).

Jaunių B klasėje (1933—34 m): A. Liutkevičius 1000 m per 3:11,0 min. (I v.) ir 1500 m per 5:11,0 min. (I v.).

Mergaičių AB klasėje (1931—34 m). E.

Sikšniūtė: 60 m 8,3 sek. (I v.) ir 101 4,60 m (I v.). Ald. Radikaitė: 60 m 8,7 sek. (II v.), rutulys 8,75 m (I v.), ir aukštis 1,22 m (I v.) ir 101 4,30 m (III v.). A. Milašius: 60 m 8,8 sek. (III v.), ir 101 4,36 m (II v.) ir aukštis 1,22 m (II v.). 4x50 m estafetė (Ald. Radikaitė, Alb. Radikaitė, A. Milašius ir E. Sikšniūtė) 28,8 sek. (I v.).

Krepšinyje sambūričiai be didelio sunkumo iškovojo I vietą, baigėme įveikti dviem Traunsteino latvių 65:34. Sambūri atstovavo šie žaidėjai: Laukaitis, Gedgaudas, Pyragius, R. Gaska, Brakauskas ir Purnas.

Stalo tenise, jaunių vieneto varžybose V. Kačanauskas iškovojo I vietą, tikrai pirmąją kovoję įveikė latvių meistrę J. A. B.

Svedijos laivu „Anna Salen“ išplaukėm Australijon. Visų keleivių — DP aktyse ži- bėjo džiaugsmas ir geresnio gyvenimo vilnis, nes Bagnoli stovyklos gyvenimas įgrišo iki kaklo. Sėdant į laivą bagažas netikrinamas. Laivas atrodė toks didelis ir patogus, kad visą būdę išsklaidė. Pirmoji vakariėnė buvo tikrai gera. Visi kinto kaip po geros darbymetės. Jūra buvo rami.

Viso plaukė 1500 žmonių, gyvendami kajutėse po 140—240 asmenų. Vyrai ir moterys atskirai. Vaikai nuo 3 metų amžiaus priskiriami prie tėvų-vyrų. Aš gyvenau su dviem sūnumis 142 asmenų kajutėje. Per garsiakalbius griežia muzika ir perduodami įvairūs nurodymai. Laivas sustojo tik

NEUZMIRSKIME ATSUKTI LAIKRODZIUS

Nuo spalio 2 d. 3 val. Vakarų Vokietijoje vėl įvedamas normalus Vidurio Europos laikas. Todėl naktį į sekmadienį, laikrodžius reikia atsukti viena valanda atgal!

Port-Saido uoste. Čia papildė vandens atsargą.

Laivą tuojau apspito valtyis su pirkliais, siūlančiais savo prekes už dolerius. Kainos neaukštos. Gražūs vyriški batai su storais minkštai padais kaustuoja 3—4 dolerius. Galima pirkti ir Australijos svarus, po 2,5 dol. už svarą. Tuo tarpu Australijoje už dolerį duoda tik 6 šilingų ir 1 pensą. (Po svaro nuvertinimo padėtis, tur būt, pasikeitė — Red. past.)

Plaukiant Raudonąja jūra šiaučia baisus karštis. Prakaitas dieną naktį plaukia upeiliais. Kūną išbėrė raudoni spogučiai, nuo kurių vienintelis išgelbėjimas — pudra. Išplaukus į Indijos vandenyną, oras atvėso, bet, deja, prasidėjo bangavimas. Laivą pradėjo supti. 90% visų keleivių susirgo jūros liga. Ja nesirgo tik vaikai ir senesnio amžiaus vyrai, arba jei sirgo, labai lengvai. Moterys ir visi kiti sirgo labai sunkiai. Lgonių buvo pilna liginė ir laivo deniai. Jie visi buvo pasipiktinę, kad gydytojai nekrepia ir juos dėmesio. Vienas gydytojas italas daugumą liginų iš liginės išvarė. Po vienos kitos paros ir kiti gydytojai liginus pradėjo vartyti į kajutes. Sanitarai dirbo išsiuose, nesidami liginus į liginę, kajutes, denį.

Beveik visą žemesnį laivo personalą sudaro italai, jiems talkininkauja iš keleivių suorganizuota darbo ir administracijos grupė. Šią grupę sudarė lenkai, jugoslavai ir vienas kitas pabaltietis. Bėdos atveju pirmiausia gelbėjami tik savo tautybės žmonės. Po truputį žmonės su liga ir kelione apsirpato.

Laive visi keleiviai gavo po PX kortelę.

Už ją suaugusieji gavo laivo kantineje smulkių prekių 4,5 dolerių vertės vaikai iki 14 metų — 1,5 dol. vertės. Kantineje galima gauti tik saldumynų, cigarečių ir kitų smulkmenų. Gėrimų ir vaisių nėra. Todėl sėdant į laivą būtina reikia apsirūpinti apelsiniais, rūgščia vaisių sunka. Ji labai padeda jūros liga sergantiems. Taip pat patariama iš anksto apsirūpinti pudra, kremo, bintais, nes ne visada liginėse galima gauti vaistų bei pagalbos. Kelyje rimčiau susirgo 12 vaikų. Daugiausia sergama tymais, plaučių uždegimu ir dezinterija. Tėvams reikia būti labai budriems, kad vaikai susilę nebūtų skersvejo perpūsti ir nepersilaldytų.

Iš laivo kajucių ant denio negalima išsinešti antklodžių, pagalvių ir paklodžių, todėl karštomis dienomis ir naktimis, norint gulėti ant denio, reikia turėti savo pasiklojimą ir užsiklojimą. Ypač tai būtina šeimoms su vaikais.

Laive buvo suorganizuoti anglų kalbos kursai. Jais rūpinosi ir informaciją apie Australiją teikė specialus Australijos švietimo valdininkas. Aplamai įmant, laikas bėgo greitai, nuobodžiauti ir snauti nebuvo kada. Šeštadieniais laive buvo rengiami šokiai. Gėda, kad laive savo laisvu elgesiu pasizymėjo dvi lietuvaitės, kurios naktimis linksmino jūreivius. Tiesą sakant, tokių atstovų turėjo kiekviena tautybė.

Pagaliau rugpjūčio 24 d. pasiekėme Australijos krantus — Pertho uostą. Iš čia traukiniu nuvažiuavome į už 100 mylių esantį imigrantų centrą Northamą. Čia apsigyvenome skardiniuose barakuose.

Lipant iš laivo mus pasitiko keli lietuviai, čia jau seniau išsikūrę. Australijos muitininkai bagažą patikrino pavaršutiniskai.

Į Northamo stovyklą atvažiuoja mus aplankyti toliau gyveną tautiečiai, savo naujai įsigytais dviračiais, motociklais o kai kas ir automobiliais. M. Zacharas.

IESKOJIMAS

Zizas Mykolas, gyv. 21 West Avenue Darlinghurst, Sydney, Australija, ieško savo švogerio Juozo Gibaičio, (gyv. vieta karo metu: (14) Tettanng, Kaltenbergstrasse 30) su sūnum Jonu ir dukterim Aldona.

Gotautas Bronius ieško Pakuonio vaistininko Bijekio. Kreipt. laikraščio adm.

Mielą bendradarbį

Mecislovas Leskį

brangiajai Motinai mirus, nuoširdžiai užjaučia

8591 Darbo Kuopos nariai.